

Sodelovanje knjižnic pri izgradnji nacionalne zbirke

Tereza Poličnik - Čermelj
Narodna in univerzitetna knjižnica
tereza.policnik-cermelj@nuk.uni-lj.si

Vzajemni katalog je omogočil NUK-u sistematično preverjanje slovenike in jugoslavike do leta 1991, ki mu je ni uspelo pridobiti z obveznim izvodom, iskanje nadomestil za izgubljene ali poškodovane izvode, hkrati pa je ponudil možnost za iskanje slovenike, ki je izšla v tujini. Zastarelo odpisano gradivo knjižnic je za NUK največkrat zadnja priložnost, da ga pridobi. Rezultati kažejo, da vse knjižnice kljub zakonski obveznosti v NUK ne pošiljajo seznamov. Postopek preverjanja le-teh je dolgotrajen in ga izvaja uigrana ekipa strokovnjakov. Vsega izbranega gradiva NUK ne uvrsti v svojo zbirko. Ker je odpisano gradivo pogosto obrabljeno, so v NUK-u veseli, kadar jim knjižnice podarijo lepo ohranjene izvode.

Računalniška tehnologija je omogočila ogromen preskok pri iskanju gradiva za knjižnične zbirke. Če smo še pred tremi desetletji sloveniko iskali po sejmih, bibliografijah in časopisih in listali založniške ter druge kataloge, se je zdaj iskanje večinoma preselilo na splet.

Včasih je odločilno vlogo pri iskanju gradiva za NUK igral spomin preverjevalca fonda. Ta je bil poklican v marsikatero knjižnico, da je lahko izbral gradivo. Iskanje na pamet je bilo težavno. Iskanje nadomestil za večje količine izgubljenega gradiva je bilo dolgotrajno brez večjega uspeha.

Z uvedbo sistema COBISS konec osemdesetih let se je preglednost gradiva, ki je v posameznih knjižnicah, povečala, priprava različnih seznamov pa poenostavila. Vedno več knjižnic je gradilo bazo COBIB, prevzemalo in kreiralo zapise ter dodajalo svojo podatke o zalogi. Na podlagi teh podatkov smo po telefonu poklicali marsikatero knjižnico in vprašali, ali lahko kakšen izvod odstopijo NUK-u, da ga ohranimo za prihodnje rodove. NUK je na pragu novega tisočletja v

skladu z Zakonom o knjižničarstvu (2001) pripravil priročnik (Češnovar idr., 2001) ter Navodila za izločanje in odpis gradiva (2003; 2012). Na podlagi seznamov odpisanega gradiva knjižnic je začel sistematično iskati sloveniko in jugoslaviko do leta 1991.

Odpisano gradivo knjižnic je za NUK največkrat zadnja priložnost, da pridobi gradivo, ki ga ni več na knjižnem trgu, in hkrati priložnost za iskanje slovenike, ki je izšla doma ali v tujini.

Iluzorno je pričakovati, da bodo knjižnice preverjale, ali ima NUK določen izvod ali ne, a se zgodi, da dobimo kakšen namig, če posameznega izvoda v bazi COBIB ne najdejo. Vedeti je treba, da je kar nekaj kataložnih listkov izpadlo iz konverzij, zato moramo za gradivo, ki je izšlo pred letom 1988, še vedno preveriti stanje v listovnem katalogu, preden ga naročimo.

Za preverjanje gradiva je vedno skrbel Oddelek za pridobivanje gradiva. Seznami odpisanega gradiva so zahtevali kadrovske okrepitve zaradi povečanega obsega dela. K

temu je prispevala še selitev iz Plečnikove stavbe na drugo lokacijo, zato smo morali del nalog razdeliti med sodelavce, ki so ostali na prvotni lokaciji. Pripravili smo navodila za preverjanje seznamov, sestavili ekipo, katere člani so se iz različnih vzrokov pogosto menjavali, kar je zahtevalo dodatna uvajanja v celoten proces pridobivanja gradiva.

Odzivnost knjižnic na pošiljanje seznamov gradiva, ki je odpisano, je za NUK še obvladljiva glede preverjanja, a v Oddelku za pridobivanje gradiva manjka katalogizator za obdelavo gradiva.

Katero gradivo NUK išče za svojo zbirko

NUK na podlagi seznamov odpisanega gradiva in darov dopolnjuje zbirko z izvodi:

- gradiva, izdanega v Sloveniji, ki ga še ni prejel z obveznim izvodom;
- »slovenike«, izdane v tujini;
- »jugoslavike« do leta 1991, ki je ni prejel z obveznim izvodom iz nacionalnih knjižnic takratnih republik in pokrajin ali so izvodi izgubljeni oziroma poškodovani;

- gradiva, ki je z zakonom razglašeno za kulturni spomenik, a ga NUK še nima v svoji zbirki;
- nadomestil za izgubljene, založene in poškodovane izvode (Petek idr., 2019, str. 275).

NUK največ gradiva pridobi z obveznim izvodom, vendar mu vsega kljub zakonski podlagi (Zakon o obveznem izvodu publikacij, 2006, 2009) ne uspe pridobiti. Eden izmed vzrokov je v tem, da nima vsa slovenska knjižna produkcija zapisov CIP, ker ta ni obvezen, zato ji je težko slediti. Pogosto so to izvodi samozaložnikov ali zborniki srečanj, nikakor pa niso izključeni tudi vsi drugi monografski viri brez zapisov CIP.

Zavezanci, ki bi morali poslati obvezne izvode, lahko ukinejo dejavnost, spremenijo naslov ali se preimenujejo, zato so za naše reklamacije težko dosegljivi. Niso izjema niti »pozabljenost« ali zatajitev dela naslovov znanih zavezancev. A tisti manj znani se pogosto skrijejo v senco nepoznavanja zakona o obveznem izvodu.

Glede pridobivanja gradiva za NUK z zapisi CIP, ki ga nismo prejeli kot obvezni izvod, so bile vse možnosti pridobivanja gradiva že preizkušene, od neuspešnih reklamacij do naročil za nakup gradiva, ki je že razprodano. Na knjižnem trgu so največkrat dostopne zadnje, najnovejše izdaje, mi pa iščemo točno določene. Še posebej je problematično pridobivanje starih učbenikov, saj jih tudi antikvariati ne prodajajo, če niso več aktualni.

Poseben izziv predstavlja pridobivanje neknižnega gradiva, kot so kompleti in priloge na drugih medijih, saj so obvezne izvode NUK-u do leta 2006 dostavljali

tiskarji, in ne založniki (Zakon o obveznem pošiljanju tiskov, 1972). Tako imamo v naši zbirki tiskani del kompleta za učenje tujih jezikov, nimamo pa kaset. Preberemo lahko, kaj vidimo na diapozitivih, le diapozitivov nimamo; ne tistih z versko vsebino, ki so jih uporabljali pri verouku, in ne tistih, ki so jih uporabljali v šolah. Tudi učni pripomočki za učitelje v obliki prosojnic ali flanelogramov so le redko našli pot do zbirke NUK-a. Zastarele aparature in pripomočki so hitro končali na odpadu tako v knjižnicah kot v šolah, še preden se je zagotovilo njihovo trajno hranjenje.

Po stanju lokalne baze COBIB iz aprila 2020 iščemo več kot 9600 naslovov izgubljenih, založenih, poškodovanih ali fotokopiranih izvodov. Vzrok za slednje je dejstvo, da smo do leta 2008 na dom izposojali tudi obvezne izvode in kar nekaj takih ni nikoli našlo poti nazaj. Pri pridobivanju nadomestil za izgubljene in poškodovane izvode na knjižnem trgu smo pogosto neuspešni. Iščemo tudi nadomestila že nadomeščenih izvodov, saj smo jih iz knjižnic že pridobili v slabem stanju.

Kako knjižnice izpolnjujejo zakonske obveznosti glede odpisa

V pridobivanje knjižničnega gradiva za zbirko NUK-a so po zakonu poleg zavezancev za obvezni izvod (Zakon o obveznem izvodu publikacij, 2006) vključene tudi vse knjižnice, ki morajo odpisano gradivo ponuditi v skladu z Navodili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (2003; 2012) nacionalni knjižnici. S seznamov odpisanega gradiva je razvidno, da vse knjižnice ne »čistijo« redno svojih zbirk ali je gradivo preveč poškodovano, da bi ga lahko ponudili NUK-u.

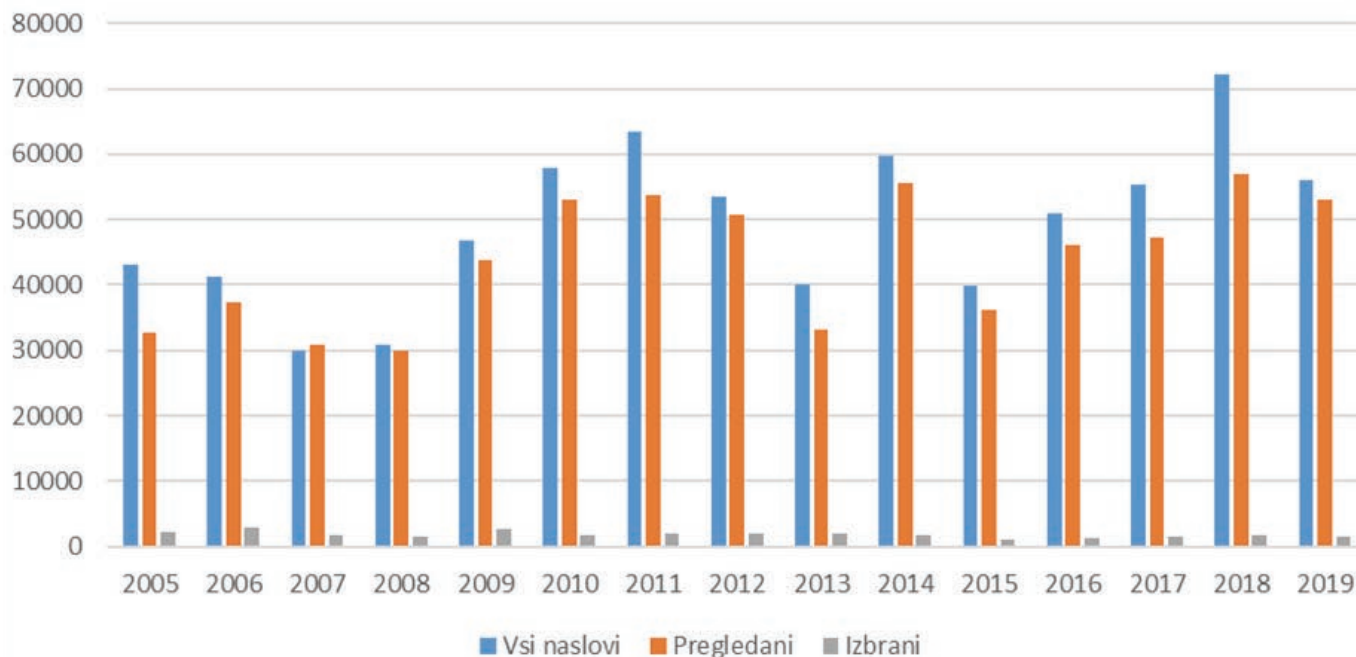
Od leta 2005 do 2019 je fizično ohranjeno zastarelo gradivo odpisovala slaba polovica splošnih knjižnic, 14 odstotkov visokošolskih knjižnic, 11 odstotkov šolskih knjižnic in samo devet odstotkov specialnih knjižnic (preglednica 1). Prva raziskava na tem področju je bila narejena za obdobje 2005–2010, druga za obdobje 2011–2016 (Poličnik - Čermelj, 2011; 2017) in tretja za namen tega članka.

Četudi so splošne knjižnice od vseh vrst knjižnic najbolj vestne pri pošiljanju seznamov z odpisanim zastarelim gradivom, se je odpis pri njih v zadnjih treh letih zmanjšal. Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2017) knjižnicam narekujejo, da morata biti stopnja prirasta in odpisa usklajeni. Skoraj vse območne knjižnice nam bolj ali manj redno pošiljajo sezname. Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (2003) tudi njim določa podobne naloge, kot jih ima NUK glede koordiniranja odpisa, le da skrbijo samo za svoje območje. Kljub navodilom nekatere mestne in krajevne knjižnice niso v NUK poslale še nobenega seznama. Obstaja možnost, da sezname z odpisanim zastarelim gradivom navodilom navkljub najprej ponudijo svoji območni knjižnici ali ga dejansko ne odpisujejo. V pozitivnem smislu izstopata obe zamejski knjižnici iz Trsta in Celovca, ki nam redno pošiljata sezname, čeprav ju zakon ne obvezuje.

Tudi visokošolske knjižnice naj bi v svojih smernicah (Strokovni standardi in priporočila, 2012) skrbele za reden odpis gradiva, kar so do sedaj izvajale le redke knjižnice. Zaradi stiske s prostorom v nekaterih knjižnicah je tako stanje nerazumljivo. Obstaja sicer možnost, da je po intenzivni izposoji študijskega gradiva malo zastarelega še uporabnega za NUK.

■ **Preglednica 1:** Odpis zastarelega gradiva po tipih knjižnic v odstotkih

Vrste knjižnic	Št. vseh knjižnic	2005–2010	2011–2016	2017–2019	Letno povprečje
Splošne	61–58	49 %	50 %	37 %	49 %
Šolske	612–648	2 %	6 %	10 %	11 %
Visokošolske	62–88	10 %	14 %	20 %	14 %
Specialne	135–94	5 %	10 %	13 %	9 %

■ Slika 1: Seznami odpisanega gradiva, poslani v NUK (2005–2019)

Specialne knjižnice so po vsebini in poslanstvu zelo raznolike in tudi v zadnjih smernicah, ki jih je pripravila skupina strokovnjakov, na področje odpisa gradiva niso posegale (Strokovni standardi za specialne knjižnice, 2018). Glede na ostale vrste knjižnic po naših podatkih odpisujejo najmanj zastarelega gradiva.

Šolske knjižnice nimajo predpisanih posebnih usmeritev za odpisano gradivo. Od knjižnic, ki so se po noveli zakona morale vključiti v COBISS (Zakon o spremembah, 2015), pričakujemo povečan odpis zastarelega gradiva takoj, ko bodo uredile zalogo aktualne zbirke v sistemu. A verjetno je veliko zastarelega gradiva v zelo slabem stanju in ga NUK-u sploh ne bodo ponudile. Seznami, pripravljene v programu WinKnj, so za preverjanje težavni, ker je veliko naslovov nepopolnih, z napačnimi podatki ali brez leta izida. Posamezne knjižnice nekaj let redno pošiljajo sezname, potem pa jih prenehajo. Zato je možnih več vzrokov: od nakopičenega zastarelega gradiva,

ki ga v preteklosti nihče ni odpisal, akcijskega načrta o izvedbi odpisa in priprave pravilnika o odpisu do pomanjkanja prostora ali popisa zaloge v sistem COBISS. Morda je oseba, ki je bila odgovorna za odpis, zamenjala delovno mesto ali se upokojila in se je zato proces odpisovanja prekinil na račun drugih dejavnosti. Nekatere knjižnice po večletnem premoru začnejo ponovno pošiljati sezname NUK-u, druge nikoli.

Po spremnih dopisih na seznamih je marsikdaj čutili željo in zavzetost knjižnic, da nam pomagajo pri izgradnji zbirke; ni izjema niti prijazen, motivacijski pristop, ki presega zgolj izpolnjevanje zakonske obveznosti. Večina dopisov je korektnih, a se najdejo tudi izjeme, ki so nenaklonjene »dodatnemu delu« za NUK. Še vedno je nekaj seznamov poslanih po pošti, kar otežuje preverjanje na dveh lokacijah in v različnih oddelkih ter skladiščih, zato vedno prosimo za elektronsko obliko seznama. Še vedno je kakšen avtomatski seznam poslan v obliki in na način, ki ga program ne more

preveriti. A večinoma je odzivnost knjižnic, ki že pošiljajo sezname, dobra.

Ponudba odpisanega gradiva za NUK v številkah

V NUK-u smo v preteklih petnajstih letih prejeli na seznamih odpisanega gradiva 741.019 naslovov, povprečno 49.401 naslov letno. Pregledali smo 660.720 naslovov, kar je na letni ravni v povprečju 44.048 naslovov. Razlika v številu poslanih in pregledanih naslovov nastane zaradi dvojnic in tujega gradiva (razen jugoslavike do leta 1991), ki ga ne zbiramo. Od vseh ponujenih naslovov smo izbrali 27.709 naslovov, povprečno 1.847 izvodov letno (štirje odstotki).

V obdobju 2005 do 2019 (slika 1) je razvidno izrazito nihanje v številu poslanih naslovov odpisanega gradiva NUK-u. Za tako stanje je možnih več vzrokov. Prvi je gotovo ozaveščanje knjižnic o pomenu odpisa, saj smo v NUK-u takoj organizirali delavnice na to temo, izločanje in odpis

COBISS.SI-ID	Inventarna številka (f)	Signatura - postavitev (d)	Opombe (r)
15176	047694	1T\u929\ATRENCH S.\5Pokopljite me	
1454849	010002	1T\u929\AMUSSOLINI B.\5Fermi L.	
3399481	033981	1T\u82-312.4\ALE CARRE J.\5Mala bobnarka\x1	
3399481	033982	1T\u82-312.4\ALE CARRE J.\5Mala\x2	
4021507	053727	1T\u929\AVOVK A.\5Ceglar L.\x3	
4021507	056743	1T\u929 Vovk A.\aCEGLAR L.\5Nadškof Vovk\x4	
4021507	058113	1T\u929 Vovk A.\aCEGLAR L.\5Nadškof Vovk\x2	
5119488	022698	1T\u929\UULLMANN L.\5Spreminjanja	
5728480	110048	1T\uAN leposlovje\AGIBSON R.\5Run to you	
12312374	100634	1T\urisanke(s)\aCARS izgubljeno	
14756864	038558	1T\u929\AVAUHNIK M.\5Spomini\x1	
14756864	038559	1T\u929\AVAUHNIK M.\5Spomini\x2	
14862080	032826	1T\u929 Vuk S.\aVUK S.\5Ljubezenska	
16205714	107725	1T\uAN leposlovje\AKELK L.\5I heart New	
16437760	038914	1T\u929\AWOLF H.\5Dorschel A.	
17353778	107409	1T\uAN leposlovje\AKELK L.\5I heart Paris	
27363329	039122	1T\uskладиšče\AKURDAKOV S.\5Prosti	
28031232	041616	1T\u929\AWATSON T.\5Oče	
35410433	048520	1T\u929\ATREBEN M.\5Maria	
36231425	050686	1T\u929\AWOLF H.\5Wolf - S.M.	
64488704	053733	1T\u929\ASCOTT P.\5Courtney J.	
67463425	099699	1T\u929\AROBIN M.\5Peyrous B. H	
115900672	064231	1T\u929\AVOVK A.\5Pust A.	
217479680	073822	1T\u929\ATRAMPUŽ B.\5Verginella M.	
229168896	078925	1T\u929\ATOMC M.\5Vulikić V.	
266519552	106455	1T\u929\ATRUHLAR K.\5Pesnik	
277619712	112477	1T\u929\ATOMAŽIČ I.\5Kontler-Salamon	
289807616	121094	1T\uC\AVRVEŽ na cesti poškodovano	
Število vseh enot: 28			
Število naslovov: 24			

■ Slika 2: Primer seznama odpisanega gradiva (Z-SEZ-12), ki ga knjižnice pošljejo NUK-u

pa smo vključili tudi v letne izobraževalne programe za začetnike v stroki. To je vplivalo na povečan dotok seznamov odpisanega gradiva. Drugi razlog za porast naslovov je posledica selitev knjižnic, priprava na izvedbo inventure ali vključevanje v sistem COBISS. V zadnjih letih je opazna povečana ponudba odpisanega gradiva iz šolskih knjižnic, kar je zagotovo posledica aktivnosti v zvezi z vključitvijo knjižnic v sistem COBISS.

Leta 2005 je bilo z odpisanim gradivom knjižnic pridobljenih kar 10 odstotkov prirasta v NUK-u (Poličnik - Čermelj, Žagar, 2006). V zadnjih letih se je izbor s seznamov odpisanega gradiva zmanjšal za tretjino, saj smo pridobili in nadomestili že precejšnji del gradiva. Prav tako se je zmanjšalo število izbranega gradiva zaradi boljših bibliografskih podatkov. To se je zgodilo zaradi avtomatskih seznamov, ki jih lahko knjižnice za NUK od leta 2014

pripravijo iz izpisov COBISS (COBISS3/ Zaloga, Dodatek B.3.12, nov. 2018). Na seznamih so: COBISS.SI ID, inventarna številka, signatura in opomba (slika 2). Ti seznamski nedvoumno identificirajo gradivo in nam znatno skrajšajo čas preverjanja.

Če je bilo še leta 2016 na avtomatskih seznamih za preverjanje 46 odstotkov naslovov gradiva, se je odstotek precej znižal, saj smo jih lansko leto preverili samo 14 odstotkov naslovov. IZUM je na našo željo dodal možnost, da lahko preskočimo preverjanje kakovosti zapisov, ker preverjevalci seznamov večinoma nimajo licence za katalogizacijo, da bi jih popravljali. V lanskem letu je bilo od skupno 56.007 naslovov kar 73 odstotkov naslovov poslanih z avtomatskimi seznamami. Glede na to, da lahko dnevno natančno pregledamo 250 naslovov (Poličnik - Čermelj, 2017), je to zagotovo velik prihranek časa.

Večina knjižnic na seznamih ponuja monografske, redkeje kontinuirane vire. Vzroke lahko iščemo med dvema skrajnostnima. Pri prvi velja prepričanje, da NUK zagotovo že ima vse številke. V drugo skrajnost pa se je skrilo marsikatero glasilo ali kak drug kontinuiran vir v smislu, saj NUK tega ne hrani. Tudi neknjižnega gradiva z izjemo videokaset je v ponudbah knjižnic malo.

Selekcija poslanega odpisanega gradiva za NUK

Vsega izbranega gradiva s seznamov odpisanega gradiva ne uvrstimo v svojo zbirko, ker je med njimi veliko dvojnic, tematskih števil (ponujenih kot monografski viri), sive literature (raziskovalnih nalog, gradiva s tečajev) in netočnih bibliografskih podatkov na seznamih.

Dvojnice se zbirajo, ker večina splošnih in šolskih knjižnic odpisuje enako gradivo v približno istem času. Vse knjižnice nam gradiva ne pošljejo takoj, ampak z zamikom, kar je vzrok za več enakih izvodov.

Zaradi količine gradiva obdelava ni ažurna in zahteva skrajno pazljivost. Knjižnice včasih dodajo za NUK kakšen izvod neizbranega gradiva, kar dodatno otežuje obdelavo gradiva, zlasti tisto, ki še ni popisano v sistem COBISS, saj ne vemo, če je bilo že preverjeno v javnih katalogih. To smo opazili tudi pri kontinuiranih virih. Da bi se izognili takim primerom, zadnja leta knjižnice prosimo, da priložijo izbranemu gradivu tudi naš seznam z izbranim gradivom.

Ekipe NUK-a za izvajanje aktivnosti glede seznamov odpisanega gradiva

Koordinacija aktivnosti s seznamami odpisanega gradiva knjižnic od izbora do postavitve zahteva ažurno sodelovanje uigrane ekipe strokovnjakov, ki se je z leti spreminjala in vključuje sodelavce iz različnih oddelkov. Iz Oddelka za pridobivanje gradiva sezname v bazi COBIB preverjamo trije, pridno nam pomaga tudi kolega iz Velike čitalnice.

Gradivo do leta 1988, ki nima zapisa v bazi COBIB, preverjajo kolegi iz Oddelka za informacije in izposojajo gradiva, ki tudi odločajo, kaj od izposojenega gradiva bomo nadomestili. Arhivske izvode in založeno gradivo preverjajo skladiščniki na obeh lokacijah tako na Turjaški kot na Leskoškovi. Seznane odpisanih kontinuiranih virov koordinira vodja zbirk. Ločeno se izvajata preverjanje gradiva posebnih zbirk, ki še ni v sistemu COBISS, ter obdelava kontinuiranih virov, kartografskega, slikovnega, glasbenega gradiva in drobnih tiskov.

Evidenco poslanega odpisanega gradiva iz knjižnic vodimo in za obdelavo monografskih virov skrbimo v Oddelku za pridobivanje gradiva. Zaradi zaostankov pri obdelavi bomo morali del gradiva predati Nacionalnemu centru za obdelavo.

Knjigovezi skrbijo za odstranitev nalepk z gradiva in morebitne popravke. Restavradorji za popravke gradiva, izdanega pred letom 1960. Vedno dragocena in dobrodošla pri izvedbi postopka odpisanega gradiva drugih knjižnic je pomoč študentov, prostovoljcev in javnih delavcev.

Darovi knjižnic

Nekatere knjižnice nam bolj ali manj redno pošiljajo sezname darov, ki smo jih še posebej veseli, saj je največkrat darovano gradivo bolje ohranjeno od odpisanega. Ker nima lastniških žigov in sledov signaturnih nalepk, ga lahko uvrstimo v zbirko brez nadaljnjih posegov v gradivo, kar podaljšuje njegovo obstojnost. Nekateri znanstveniki, raziskovalci in književniki nam podarijo svoja dela in

tudi gradivo iz zasebnih knjižnic. Zaradi pomanjkanja prostora, selitev ali ukinitve knjižnice nam gradivo ponujajo tudi posamezne organizacije.

Ne smemo pozabiti, da NUK izvaja poleg nacionalne tudi univerzitetno funkcijo, zato naj zaključim z besedami prof. dr. Onje Tekavčič Grad s psihiatrične klinike v Ljubljani: »Pred upokojitvijo želim podariti gradivo iz naše knjižnice NUK-u, da bo še vedno dostopno študentom. Knjižnico bodo po mojem odhodu ukiniteli.«

Iskrena hvala vsem, ki skrbite za našo nacionalno zbirko in jo bogatite. ●

Viri:

- COBISS3/Zaloga. Dodatek B.3.12 Z-SEZ-12: Seznam odpisanega gradiva (ponudba), IZUM, nov. 2018. (2020). Pridobljeno 20. 4. 2020 s spletne strani: https://home.izum.si/izum/e-prirocniki/4_COBISS3_Zaloga/B.3.pdf
- Češnovar, N., Poličnik - Čermelj, T., Lah - Skerget, P., Žagar V., Malis, V., Aškerc, G. ... (2001). Priročnik za izločanje in odpis knjižničnega gradiva. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva. (2003; 2012). Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica. Pridobljeno 20. 4. 2020 s spletne strani: <https://www.nuk.uni-lj.si/sites/default/files/doco0771320130131141048.pdf>
- Petek, M., Poličnik - Čermelj, T., Šaupel, A. in Švab, K. (2019). Organizacija knjižničnih zbirk. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. (Bibliothecaria; 17).
- Poličnik - Čermelj, T. (2011). Odpisano knjižnično gradivo slovenskih knjižnic v obdobju 2005–2010 skozi prizmo nacionalne knjižnice. Knjižnica, 55(2–3), 147–165.
- Poličnik - Čermelj, T. (2017). Sezname odpisanega gradiva za Narodno in univerzitetno knjižnico v obdobju 2011–2016: odzivnost knjižnic na dopolnjevanje nacionalne zbirke z odpisanim gradivom. Knjižnica, 61(2), 207–234.
- Poličnik - Čermelj, T., Žagar V. (2007). Otpis građe u bibliotekama Slovenije kao način popunjavanja fonda Nacionalne i univerzitetne biblioteke u Ljubljani. ICSL - Godišnjak međunarodnog susreta bibliotekara slavista u Sarajevu ... 3 (3), 53–61.
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (2003). Uradni list RS, št. 88/03. Pridobljeno 20. 4. 2020 s spletne strani: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV5244>
- Standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028). (2017). Ljubljana: Nacionalni svet za knjižnično dejavnost. Pridobljeno 20. 4. 2020 s spletne strani https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/DEDISCINA/NSKD/Drugi-dokumenti-in-gradiva/f296b564a7/NSKD_PriporocilaSplKnjiz2018-2028.pdf
- Strokovni standardi in priporočila za organizacijo, delovanje in evalvacijo visokošolskih knjižnic (za obdobje 2012–2020). (2012). Ljubljana: Nacionalni svet za knjižnično dejavnost. Dostopno 20. 4. 2020 na: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Zakonodaja-ki-ni-na-PISRS/Kulturna-dediscina/227e7d803a/Strokovni-standardi-in-priporocila-za-organizacijo-delovanje-in-evalvacijo-visokosolskih-knjiznic.pdf>
- Strokovni standardi za specialne knjižnice (2018). Ljubljana: Nacionalni svet za knjižnično dejavnost. Dostopno 20. 4. 2020 na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/DEDISCINA/NSKD/Drugi-dokumenti-in-gradiva/51a1ae3669/NSKD_StandSpecKnjiz2018-2028.pdf
- Zakon o knjižničarstvu. (2001). Uradni list RS št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15 – ZKnj-1-NPBz. Pridobljeno 20. 4. 2020 s spletne strani: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200187&stevilka=4446>
- Zakon o obveznem izvodu publikacij. (2006; 2009). Uradni list RS, št. 69/2006, 86/2009. Pridobljeno 20. 4. 2020 s spletne strani: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3606> in <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina?urlurid=20093807>
- Zakon o obveznem pošiljanju tiskov. (1972). Uradni list RS, št. 55.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o knjižničarstvu (ZKnj-1A) (2015). Uradni list RS, št. 92/15. Pridobljeno 20. 4. 2020 s spletne strani: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO7216>